

Asia: VN/2882/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusrekisterikeskus (ORK) toimii rikosrekisterin, sakkorekisterin ja konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterin rekisterinpitäjänä sekä huolehtii sakkoihin, menettämisseuraamuksiin, maksuihin ja saataviin liittyvistä täytäntöönpanotehtävistä.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi 1. lakiehdotuksen 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka mahdollistaisi vain yhden viranomaisen edustavan valtiota oikeudenkäynnissä silloin, kun toimivalta olisi jaettu Valtiokonttorin ja toisen viranomaisen välillä.

Säännöskohtaisten perustelujen mukaan Valtiokonttori voisi valtuuttaa toisen viranomaisen käyttämään puhevaltaa Valtiokonttorin toimivaltaan kuuluvan korvausasian käsittelyssä tai vaihtoehtoisesti toimia toisen viranomaisen valtuuttamana edustajana sellaisen korvausvaatimuksen käsittelyssä, joka on rajattu valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Esitysluonnoksesta ei ilmene, edellyttääkö 1. lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu valtuutus sitä, että valtuutettu viranomainen on antanut suostumuksensa valtion edustamiseen oikeudenkäynnissä valtuutuksen nojalla. ORK esittää, että säännöskohtaisiin perusteluihin lisätään valtuutuksen edellytykseksi, että valtuutettava viranomainen on antanut suostumuksensa valtuutukseen perustuvaan valtion edustamiseen oikeudenkäynnissä.

ORK kiinnittää huomiota siihen, että edellä tarkoitetussa jaetun toimivallan tilanteessa usealla eri viranomaiselle voi olla yksittäiseen tapaukseen liittyvää oikeudenkäynnin kannalta merkityksellistä tietoa, jota valtuutuksen nojalla valtiota oikeudenkäynnissä edustavalla viranomaiselle ei ole. ORK esittää, että 1. lakiehdotuksessa 2 §:n 2 momentin osalta olisi tarpeen säätää valtuutetun viranomaisen tiedonsaantioikeuksista. Vaihtoehtoisesti yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi tarpeen selostaa, mihin jo olemassa oleviin säännöksiin valtuutetun viranomaisen tiedonsaantioikeudet oikeudenkäynnissä valtion edustamista varten tarvittaviin tietoihin perustuvat.

ORK esittää, että 2. lakiehdotuksen osalta 2 d §:n 1 momentin 14 kohtaan lisättäisiin oikeustilan selkeyttämiseksi säännös, jonka perusteella Valtiokonttorilla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä oikeus pyynnöstä saada maksutta tunnistetietoineen välttämättömät asiakirjat ja tiedot valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai valtion edun valvomiseksi Oikeusrekisterikeskukselta sakko- ja rikosrekisteristä.

Lisäksi ORK pyytää arvioimaan 3. lakiehdotuksen osalta, mahdollistaako lain sakon täytäntöönpanosta (672/2002) 49 §:n 1 momentin 3 kohta jo sen, että ORK:lla on oikeus luovuttaa Valtiokonttorille sakkorekisteristä ne välttämättömät tiedot, jotka Valtiokonttori tarvitsee korvauksen takaisinperintään liittyvien tehtävien hoitamiseksi esimerkiksi tehdäkseen perusteetta maksettua etuutta koskevan muutosilmoituksen tulorekisteriin. Tästä olisi tarpeen sisällyttää oikeusohjeet myös esityötekstiin. Mikäli kyseinen säännös ei mahdollista tällaista tiedonluovutusta, ORK esittää, että 2. lakiehdotukseen lisättäisiin säännös, jonka perusteella ORK saisi luovuttaa Valtiokonttorille sakkorekisteristä ne välttämättömät tiedot, jotka Valtiokonttori tarvitsee tehdäkseen perusteetta maksettua etuutta koskevan muutosilmoituksen tulorekisteriin.

Sakkorekisteritietoja koskevan erillisen tiedonluovutussäännöksen osalta on huomioitava lain sakon täytäntöönpanosta 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetty ja siihen liittyen saman pykälän 2 momentissa säädetty tiedonluovutusta koskeva kolmen vuoden aikarajoitus siitä, kun lainvoimainen tuomio tai muu lopullinen viranomaisratkaisu on julistettu tai annettu. Lain sakon täytäntöönpanosta 51 §:ssä säädetyn mukaisesti sakkorekisterin sisältämät tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun seuraamuksen täytäntöönpano on päättynyt.

Tietosuoja ja muuhun lainsäädäntöön viittaamisen yleinen muotoilu asettavat sakkorekisterin tietoja koskeville luovuttamissäännöksille erityisiä vaatimuksia. Tietosuojan asianmukainen turvaaminen edellyttää, että luovuttamisesta säädetään lailla. Luovuttamissäännöksestä on riittävän selvästi käytävä ilmi oikeus saada tietoja nimenomaan sakkorekisteristä. Siinä on yksilöitävä tietoihin oikeutettu taho, luovutettavat tiedot ja tietojen käyttötarkoitus. (HE 218/2001 vp, s. 56) Esimerkiksi laissa henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa (1301/2021) 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään sakkorekisteritietojen luovutuksesta nämä seikat huomioiden.

Mikkola Teemu
Oikeusrekisterikeskus

Sahinoja Antti
Oikeusrekisterikeskus